

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (с БОС-ПОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ₣ на по год 3 ₣, на четврт године 1 ₣ 30 новчића.

За све остале земље у ЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франка, на по године 10 франка, на четврт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

Претплата шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а може се и картом уплатицом на пошту у Котор. Дописи пишу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новчића. За веће и на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „Г.Л. ЦРНОГОРЦА“.

ЛОНДОН, 13 јула. — „Рајтер“ у јављају из Канеје: Цевад наша одредно је 15 дана као крајњи рок за повратак дома ускоцима, који су запали по планинама. Овијех дана ухваћени су многи хајдучи.

ЦАРИГРАД, 13 јула. — Јуче је предата великом Везиру нота њемачке владе о несигурности око градиншта интелекског железнице. (Черкески хајдучи заробили су два главна инжињера, оба Аустријанца, и одвели их у горе; шпиту за њих откупа 30.000 златнијех мислија.) У поти исто оно пише што и у аустријској. Порта је послала велику војску у Анатолију, која ће хранити радњу на железници.

ЦЕТИЊЕ, 13 јула.

Као што нам је, у прошлости броју, у изводу јављено жицом из Беча, одговорио је „Fremdenblatt“, гласило бечког министарства иностраних дјела, на наш чланак о извозним сметњама на српско мађарској граници. Ево тог одговора у цјелини, заједно са нашим примједбама у загради:

„Здравствене полицијске наредбе, које је наредила краљ. угарска влада о увозу свиња из Србије, употребљује сад и „Глас Црногорца“, те нуди Србима своју пријатељску и сусједну помоћ. Но при томе се види, да је о суштини саме ствари врло недовољно извијештен. Чланак почиње овим ријечима: „Српске се свиње одбијају и српска се шеница врће са мађарске границе, и ако се доказује, да су свиње здраве и да шеница не долази из Румуније“. Колико је нетачног и наопако извргнутог у тако краткој реченици! (Писац „Fremdenblattов“ навлази је скратно, колико је игда могао, наше разлагање, тек да може рећи, „у тако краткој реченици!“) Српске се свиње одбијају са мађарске границе, само кад је сумња да су зара-

жене (seuchenverdächtig); онима свињама, које нијесу под таквом сумњом, не брани се прелазак ни сад, као ни прије. Што се тиче жита, познато је да је и сама српска влада признала, да нема пута да се жито увози из Румуније у Србију, да се ту одомаћи (naturalisirt), те да се тада увози у Аустро-Угарску под заштитом оне користи која припада српскоме житу. Румунско жито дакле у опште никако не долази преко Србије на мађарску границу. (Ми смо у биоградским листовима нашла тужбу на краљ. мађарске власти, да одбијају товари шенице, што сумњају да је шеница румунска. Те тужбе нијесу до сад поречене. Хвала „Fremdenblatu“, што тако јасно изјављује, да се преко Србије не увози румунска шеница.) „Глас Црногорца“ вара се и у томе, што узрок тијех наредаба кр. угарске владе свој ди на бечке финансијске кругове, који тобоже не могући пребојети губитка биоградског трговиншта, особито монопола соли, мишљаху на освету и толико наваљиваху на владу, док она није ово учинила. Да ли бечки финансијски кругови имају толико моћи у мађарске владе, о томе нећемо више зборити; но нужно је напоменути „Гласу Црногорца“, што је опште познато, како у Аустро-Угарској, тако и у Србији, а то је, да укидање монопола соли у Србији није могло задохнути ни бечку владу, ни банкарски завод кога се то тичало, никаквом осветом. Познато је да је влада замјерала само, што је уговор прекинут против погодбе, у осталом се пак задовољила својим посредовањем, које је и уредило поравнањем, угодним објекта странама. Српска се влада нашла побуђена, изјавити за то ц. и кр. управу иностраних дјела своју особиту захвалу.

(Мислимо да ће и самом „Fremdenblatu“ бити угодније, да се не упуштамо у разлагање, зато смо се посумњали у чисто „ветеринарско-полицијски“ значај наредба кр. угарске

владе, и зашто смо, од свијех приличних узрока, изабрали баш правду око укидања монопола соли. Кад нас „Fremdenblatt“ увјерава, да је разлог оних наредба само „ветеринарско-полицијски“, ми пуно вјерујемо, у толико више, што је сад, по прилици, свињска болест у Србији сасвим престала, те је ономад, као што новине јављају, пуштена преко мађарске границе из Србије неких 40 вагона пуних здравих здравцаких прасаца.) „Глас Црногорца“ завршује свој чланак жељом, да би и та невоља која је Србију снашла, као и свака несрећа, имала своје благодатне последице (то је мјесто нетачно преведено на њемачки у „Фрем.“, те га и ми доносимо по том пријеводу): могла би учинити, да Срби забораве на прежалосне домаће задјевнице, на она грдила нечувене партијске мржње и борбе, која су само нови вид старе косовске кљетве, на да се сви сложе у обради свога огњишта.“ Нигдје се не би тако благодатни обрт садашњег стања у Србији, коначни крај жалосних домаћих задјевница и грдила тамошње партијске борбе, радосније поздравно по у Аустро-Угарској. Очвртићење српских прилика одговара једнако нашим жељама и нашим интересима. То би било јемство за одржање и пажњу добрих сусједних односа, што се управо навалом партијских страсти тако јако отежава.

(Ми нећемо себи присвајати заслуге, да смо својим чланком допринијели тој лијеној жељи и тој мудрој политици. Вјерујемо да су се те жеље застале и прије у управе аустро-угарске политике према Србији. Но нека нам доусти „Fremdenblatt“ да себи честитамо, што смо својим чланком изазвали ову лијену изјаву његову, која у својим последицама може бити од велике користи по сусједну пажњу између краљевине Србије и велике Цесаревине.)

Биоградски „Одјек“, „орган народне радикалне странке“, одазвао се

нашем болшем гласу овијем ријечима, које ћемо, исто, у загради проиратити:

„Лако је појмити да је наш спор са сусједном државом обратио на се и пажњу цијелог свијета и штампе, па и пажњу нашег сабрата из братске нам Црне Горе. (Ми у тијем ријечима нећемо тражити никаква пријекора; само бисмо опоменули свога сабрата да боље мотри на стилизацију, да не би што изгледало пријекорно, што можда није тако мишљено: ами смо писали савау ријеч сасвим у духу брацком, према својој браћи која се у витешкој нужди, поред свих трговачких и санитарних конвенција находе.) Но како је либерални доктор отпочео у „Гласу Црногорца“, (молимо нашега сабрата да не смете с ума, да у нас овдје нема ни напредњака, ни радикала, ни либерала — Богу хвала! — те према томе нема ни „либералних доктора“) да је онако свршно, бог и вјера било би зло и наопако. Србија би козико сјутра или прекосјутра морала пропасти, савршено пропасти у својој борби за своју економску независност са Аустро-Угарском. (Те се ријечи, по свој прилици, тичу ове реченице нашега чланка: „Све ће стати, све ће се узети, на, на пошљедат, и сама државна управа мора маљасати.“ То је можда било сувише песимистички, но тај се песимизам врло лако објашњује нашим болешом братском бригом. У осталом, све смо то били везали за погодбу: „ако влада не нађе брзо лијека тој невидовној биједи“. А како смо ми вагда били увјерени — из сваке ријечи нашега чланка извири то увјерење — да ће влада прегалачки потражити те и наћи лијека томе злу, мислимо да имамо пута замолити „Одјек“, да нас не чини мисленицима чез невоље.) Али како ни Црна Гора, богу хвала, није пропала што је за њену стоку затворена аустријска граница превеликом царином, то се писак чланка при крају досјетио и поправно (лијено би било, кад би се и његов „сабрат“ угледао

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

КОМАНДИЈЕРУ

БОШКУ МАРТИНОВИЋУ

МУЧКИ ПОГИБИЛОМ НА ЦЕТИЊУ

25. Јуна 1890.

Наде Бошко, наде соко,
На кугљему прагу
И остави пре времена
Домовину драгу.

Домовину, — коју увјек
Послужива вјерно,
Домовину, — коју јунак
Љуби неизмјерно.

Преста куцат' челик-ерце
Оног' љутог борца;
Црна Гора већ изгуби
Рјетког Црногорца!

* * *

Зашт' не наде ондје гдје си
Сто пут' јуришао?
Ондје гдје си к'о лав љути
Другим' примјер дав'о?

Ондје гдје си лаворово
Бојним мачем брао,
И охоло кроз пушчану
Зрње пролетао;

Газећ' крају која не се
Потоцима лила,
Као јунак, — ког је за то
Мајка одгојила.

Ондје гдје си сто пут' живот
За поштење дав'о?
Ондје гдје ти ј' пламен ханџар
Пута прокрчао?

Одакле си излетао
Као соко сиви
И јунаштва свугдје био
Увјек примјер живи.

* * *

Кукавица усуди се
Смаћи орла сива;
У народу да остане
Вјекovima жива.

Мишљела је славу стећи
Ал' се преварила,
И по смрти ј' соко — соко
Она — што ј' и била.

Ал' не наде соко тако
У зелену траву,
Већ подиже љавом руком
Своју русу главу.

А десницом живо хвата
Шестопука свога,
Кукавица сможди чело
Од маха првога.

„Нек је једне барем мање
На овоме свјету“,
То изрече, на предаде
Богу душу свету.

Али исто мријет нећеш
Наш соколе сиви,
Док устраје Горе Црне
И јунак живи“.

Цетиње, 10. Јула 1890.

Ђуро Перовић.

НЕРАЗМЈЕНЉИВИ РУБАЉ.

Од Н. С. Љескова.

(Превод с рускога.)

Глава прва.

Неки држе, да се помоћу мађија може добити неразмјенљиви рубал, т. ј. такав рубал, који, ма колико га пута мијењао, опет га нађеш цијела у дену. Истина, да се добије такав рубал, треба претријети многи страх. Сваки од њих непајим, али знам, међу осталим, треба узети сасвијем црну мачку и на бадњу ноћ одијети је на продају на раскрсници од четири пута, један од којих води ка гробљу.

Ондје се треба уставити, стиснути појаче мачку док замауче, и у исто вријеме зажмурити очима. Све то треба свршити неколико минута прије поноћи, а у пукло поноћи доћи немо и почети ће се цијенати за мачку. Кунац ће давати много новаца за живице, али продаваца мора тражити само рубал, — ни више ни мање од сребрног рубља. Кунац ће на силу налијети више, а продаваца мора се све држати речене цијене, па, кад се најпослије добије сребрни рубал, онда га треба метнути у деп и држати га руком бжежећи без обзира. Тај рубал и јест неразмјенљив или непотрошљив, — то јест ма колико би га пута давао да платиш нешто, он се опет враћа у деп. За платити на примјер сто рубља, треба само сто пута турити руку у деп вадећи сваки пут по један рубал.

Истина, ово сујевјерје празно је и нестално; него опет има простака, који су спремни вјеровати, да се неразмјенљиви рубал може добити. У свом дјетинству и ја сам вјеровао.

Глава друга.

Једном, у моме дјетинству дадиља, путкивајући ме на бадњу ноћ, рече ми: код нас у селу многи не спавају, него га-тају, ките се, бају и међу осталим, израђују неразмјенљиви сребрни рубал. Почеза ми је причати како је страшио последњи посло, јер они, који желе да тај рубал добију, морају са ђаволом назаривати мачку на далекој раскрсници, него награда је највећа..... Колико се дивнијех ствари може купити за тај рубал! Шта би ја урадио кад би имао такав рубал! Имао сам само осам година, и већ сам бинао и у Орелу и у Крајима и знао сам нека практична произвођа рускога искуства, која су трговци нашој народној јалној цркви о Божињем вашару доносили.

Знао сам да има на свијету жутијех напрењака с медом и бијелијех с метвицом и свакојаким слаткиша, има ораха у кори и ољуштенијех, а за имуњине довозе и сувица и датула. Осим тога, виђао сам слика разнијех генерала и много других ствари, а нијесам могао све покуповати, стога, што су ми давали за мале потребе прости сребрни рубал, а не неразмјенљиви. Дадиља се је нагнула к мени и шапнула ми је, да ће унапријед бити иначе, јер ће ми баба даровати неразмјенљиви сребрни рубал, који она има, уз увјет да будем њиме опрезан, да не изгубим тај чудни новац који има једно чаробно својство а друго опako.

— Како? ушитао сам је.

— То ће ти баба рећи, спавај па сјутра кад се пробудиш, баба ће ти донјети неразмјенљиви рубал и објасниће ти како га мораш чувати.

Узгадован овим обећањем постаро сам се заспати одма, да ми очекивање неразмјенљивог рубља не буде тешко,

не њега), па вели да ово зло може до-
нјети извјесно добро („Из вјесно
добро“? Колико се сјећамо, ми смо
били тачнији), и да ће слога и истрај-
ност српскога народа савладати све
сметње које се његову развићу и бла-
гостању на пут стављају.

„All is well if end is well, конач дје-
ло краси.“ При љепоти нашега завршет-
ка праштају нам се грјеси почетка. И
„Одјеку“ и „Фремденблату“ свиђају
се наше завршне ријечи, али у опште
ради бисмо били да нас је „Одјек“
разумно као што нас је „Фремденблат“
схватио.

ИЗ НОВИНА.

Београдске „Српске Новине“ од
4 јула јављају у неслужбеном дијелу:

У понедељник 2 (14) јула био је, као
на дан француске народне свечаности, све-
чан ручак у овдашњем француском послан-
ству.

Ручку су присуствовали г. г. генерал
Сава Грујић, предједник министарског
савјета, министар спољних послова; Коста
Таушановић, министар народне привреде;
Јован Ђаја, министар унутрашњих послова,
и др Милован Миловановић, заступник
начелника у министарству спољних послова.

Г. Патримонио, посланик француски
напио је прву здравицу Његовом Величан-
ству Краљу Александру. Г. генерал Сава
Грујић одговорио је изјављујући фран-
цуском народу.

Ригер се уклонио са политичког
бојишта. То је као најкрупнији дога-
ђај прошле недеље у словенском сви-
јету. Он је то учинио писмом изаснику
брискога „Позора“. Ми ћемо то за-
нимљиво писмо донијети у цјелини, у
другом броју.

ДОПИСИ.

Бар, 5 јула 1890. — Ријетко ко да ни
се одовуда јавља из питомога Бара, за то
ћу ево ја неколико да ве извјестим о
неким догађајима који су за нас од велике
важности а да друге, ко зна? Њекад славни
Бар, на сибем мору, доста је осиромашно,
при свему томе што је околина најбогатија
у цијелој Црној Гори. „Жалосно је и поми-
сли ти да та влада сиромаштва, при онако
богатој природи, ђа су шуме маслинове,
ђе расте лимун и наранџа са разноврсним
поврћем и ђе се родно поље може мада
не цијело, топити ријекама и изворима,
који га прекидају. Али ипак влада сиро-
маштина, и то све због лијености. Ми овамо
не бисмо имали радника ни околико да
урадиш, да не зимиш породице из Куча
и др., које иду по радовима да се издрже
и прехране до прозећа; а чим они пођу
и радника нестане. Наши барани нијесу
за рад — сви хоће да су трговци а и за-

Глава трећа.

Давиља ме није преварила: ноћ је
пролећела као трештака, кога ја и не опа-
зим, и баба је већ стајала над мојом пос-
тељицом у својем јутрењем чепцу држећи
у својој бијелој руци нови, чист сребрни
рубал који бијаше саливен по најљепшем
калују.

— Чуј, ево теби испотрошених руб-
ља, рече она. — Узми га и ијде у цркву,
послије литургије ми, старице, свратићемо
се к оцу Василију на чај, а ти сам, —
пођи сам, — можеш отић на ваптар и ку-
повати све, шта зажелиш. Погодићеш ствар,
турићеш руку у цен дати ћеш свој рубал
а он ће се онет наћи у твојој цену.

— Да, рекох, — ја већ све то знам.
Међутим стискох рубал у шаку шта је
могуће јаче. А баба ће рећи:

— Истина је, рубал се враћа. То је
његово добро својство — ни изгубити га
не можеш; с друге стране има једно хрђа
по својство: док ти будеш куповати са
неразмјенивим рубљом ствари, потребне
теби или познаницима, неразмјениви рубал
бити ће ти у вијек у цену, али дочим ти
само једну пару узалудно потрошених, он ће
изгубити.

— О, рекох, — баба, најблагодари
ји сам вам, што сте ми рекли; и вјерујте,
ја нијесам тако мали, да не разумијем
шта је добро а што зло.

Видећи баба како јој је унук самопо-
уздан, смјешећи се, реће му: сумњам да
ти можеш разумети зло од добра; али
сам је увјерио, да знам, како треба жи-
вјети богатом човјеку.

— Прелијено, рече баба, — него не-
то памти добро што сам ти рекла.

— Будите увјерени. Видит ћете, да
ћу се ја вратити к оцу Василију са даро-
ваним ми рубљом, и сувише донијети ћу

натлије. Ово пошљедиће да су, би им служило
на похвалу, али су и то занемарили и по-
чели презирати занате који су им од
старице, мјесто да их обрађују и усавршују.
Занатлије би требовало да се држе оне
народне пословице „занат је златан“ па
да прегну напријед као и други, који знају
користи од овога најпоштенијега и најмир-
нијега рада.

Као што је Бар у свему сиромашан
тако и у школи. Школа барска, коју по-
сјеђава ваља, од њена постанка, најмање
60 ученика (изузимајући женску школу)
налази се на најгорем мјесту; а каква је може
се по томе цијенити, што су је предлагали
за окружну тамницу. Барани који су имали
највише користи од школе, не треба да
овако гледају школу. Корист од школе
рекох да им је велика, јер млађи нара-
штај добио је толико науке, да данас код
побољих трговаца, сви помоћници њихови
ученици су ове школе, који су способни
водити трговину и кореспонденцију тргова-
чку. Од ученика ове школе има и чиновника.
Дакле школа чини своје, али и Барани
треба да је помажу. Средства зато имају
довољно, али на жалост немају воље и
прегнућа. Али издати се је да ће и ово
добити уз припомоћ новоименованих управ-
ника а и свакога онога коме је мило напред-
ак свога мјеста.

Болијест је овамо као и обично ако
и у мањој размјери по прошлих година.
Смањивање болијести доприносијети ће доста
што се енергично ради да се очисти Бар,
која нечист је јако била овђе укоријење-
на.

Род маслина је ове године као икад,
само ако се не покваре до онадава, и ово
ће Баране доста потпомоћи, а сад им је
и лијена прилика да почну школу градити
као што су и обрели. Дакле надати се је
да ће одржати ријеч и да ћемо до краткога
времена освјештати темељ новој школи,
која ће дичити Бар а баранима служити
на понос. Само напријед;

Путник.

Острог, 7 јула.

Господине Уреднице!

Знам, да Вам неће бити противно,
ако Вам се из ових кршних крајева јавим,
и извјестим Вас о нашем мучном, али
запамљивом путовању, које смо ту неки дан
помоћу Божијом предузели. Молим Вас дакле,
ако би се нашло које празно мјесто у
Вашем цијененом листу, да га с овим
поднуните.

Кренух са Г. Балдаћи ем, младим
тошканским ботаничаром у намери, да
процутујем ово јуначко стијење и да видим
оне крше с којих су пригорски лавови
храбро одбијали силне турске чете. Те
ће ми се тако жеља испунити, за којом
сам давно у велико чезнуо.

У четвртак око поноћи кренусмо с
цетињске нијаци. Бјеше ноћ ведрa и тиха
— баш „дана notte meravigliosa“ као што
Г. Балдаћи рече. Ово је седми пут, да овај
млади ботаничар путује Црном Гором, е да
би свијету дао један појам и о црногорској
флори, у колико то њему, као младом чо-
вјеку буде могуће. Заиста овај марљиви
младић заслужује свако признање; јер не
жали никаква труда, да би боље одговорио
својој позиви. Он је кадар сврнути
с пута, по највећој жељи, читав километар

толико прекрасни ствари, којима ће те се
сами дивити.

— Мило ми је, — видјет ћемо. Али
ти онет повтаравам, не подај се у се и
памти да разабрати зло од добра врло је
тешка ствар.

— Онда вас молим да дођете ви самим.

Баба је пристаја пошто ми је изјави-
ла да ме она неће моћи ни савјетовати на
добро ни одвраћати од зла, јер онај који
влада неразмјенивим рубљом мора се сам
по себи владати.

— О, мила бабо, одговорио сам јој, —
и не треба да ми ви давате савјета, јер
је мени доста кад погледам на ваше мило
лице и у вашим праведним очима прочитам
шта ми треба а шта не.

— Кад је тако, ијдемо, — па поручи
по дијевотици оцу Василију, да ће она мало
кашње доћи, а за сада да иде на ваптар.

Глава четврта.

Вријеме бијаше лијено, — умјерена
студен са мало влаге; ваздух је мирисао
бијелијем селачкијем обојцима, ликом, хај-
дом и прчевином. народа много и сви
обучени у најљепшем одјелу, каковом је
ко имао. Синови бојних људи имали су
по коју паричицу, што им је отац дао на
њихове потребице, и већ су потрошили
своје капитале за земљане свирале с који
јема су замучавали јадан народ. Сиромашна
дјеца, не имајући ко да им да што новаца
да их по ноћи изирате, стајали су под
оградом и обливали су уснице које су их
сврјеле од жеље за свиралама. Једна им
је жеља била, имати свирале и придружити
се са свом душом уз општу хармонију,
и... погледао сам на бабу...

Земљане свирале нијесу биле од
потребе ни од користи, али лице
моје бабе није изражавало ни најмање

уве уз голи крш, кад би се надао тачно
наћи какву ријетку билину.

Е вала му кад се тако труди! Као
што рекох, кренусмо с Цетиња по ноћи —
сигурни као да шетамо по днели бенијем
„Ringom.“ Замисмо се преко Буковице,
„Кроз Теклиће и Ђелице пут Чева — је
пришјесмо у 9 часова из јутра. На Буковци
почијевасмо читав сат, што нам не бјеше
мило — али морасмо, јер је механиција
слатко спавало — па никад га пробудити.
Најпослије нам испале за руком. Отворили
се врата! Сањиви ярчмар привати нам
цјетко Бога, свари по кафу — а ми про-
дужисмо пут.

Путем не почијевасмо но на Симуњу
један сат, ђе се мало покријесмо — па
пуг за уми. Од Симуње до Чева бијаше
нам пут тежак. Врућина да очи прену.
На један пут виђесмо Чеву сврх Потоцине.
Тек га угледасмо, заче Балдаћи: „Salve
culla d' ergo! Сего тамова.“ То ме зачуди,
да се један талијанац коме је око
навикнуто на плодне и лијепе земље,
тако одушевљено јавља једној кршенијој
равни, која му се иза дугог и мучног пута
укаже! Пришјесмо на Чеву. Ту видјех оне
голе стијене с којих су Турци стрмоглавице
надали и своје главе домили! Почијевасмо
у једноме хану за дуго вријеме. Кад се
подкријесмо, мучни од мртвога сна
заспамо под једном тријеслом. Ејда се
креће, рекох Балдаћи-у, који спаваше као
заклап. Прене се. „Andiamo“ око 5 час по
подне кренусмо пут Оранога Дола, у намје-
ри, да поћмо на Чевској Јами, ђе има врло
добре воде, што је тешко наћи по катунској
нахији. Доћесмо на Јаму. Ђе ће мо поћити?
Под пичијем кровом, јер Балдаћи неће дага
сметају „Pullicie e pidocchi!“ На све јаде
наћесмо једну ливадицу, на којој бијаше
неколико етогова сијена — који су нам
добродошчи били. Тек их угледасмо обра-
довали се, као да смо нашли лијепи кревет
у каквом бечком оделу. Накрмасмо се
варевине и наједесмо руметинова леба.
Кад нам се учини, да је вријеме спавању;
простријесмо сијена под вама, а један
чобан разастрија опет неколико над нама.
Ту почијевасмо — не могу рећи спавасмо
— јер нијесмо ни сна до пред зору на очи
вргли: нешто од ербежа а нешто од
страха, данаш нећу обућу не понесеу. Зора
нас пробуди! Ја једва дочеках да се креће!
Док се умисмо, док стресосмо сијено с
аљина и из цена доћосмо 4 1/2 сата.

Кренусмо! У суботу на 8 1/2 сати
пришјесмо на Орани До. Ту нам се отвори
лијав поглед на шумовиту и јуначку
Бјелопавлићку нахију. Криво мисле људи,
који пицу, да је Црна Гора све сами крш
и литица. Они се унахте од Крса и
Буковице, пак неће напријед. Нек се заме
дође на Црној Гори, пак ће видијети, да
и у овом крају има питоме и плодне
земе. Само ће на тај начин познати
Цну Гору, па неће износити на хартији
сва крива мишљења и свијет варати.....

Око 2 часа послје подна спуштасмо
сниз Јагоров До и Пишине стране кроз
сво Дреноштицу на Зету с великом муком,
је бијаше суице у велике припекло.

Кад доћесмо на Зету би велике муке;
Ко ћемо прећи? „Да се изујемо“, рече
Бето, наша десна рука, „нема друге!“
Кд се на ино не мога, изујемо се, додасмо
рке један другоме, па у ријеку. Кад досмо

недобравања мојој намери, да купим по
јену свираду сваком сиромашном дјетету.
Ниротив, на лицу добре старице читао
си одобрење; узех мој неразмјениви руб-
и купим цијелу кутију свирала, које
си раздјелио сиромашној дјечи, па мећу
и кукур од рубље у цен нашао сам у
ним и неразмјениви рубал, као што сам
ми прије налазио. Међутим најсиромаш-
нија дјеца постала су исто сретна као и
бјата, и засвирали су шта су више могли,
аја и баба одосмо даље и она ми рече:

— Добро си урадио, јер сиромашној
дечи требају игре и забаве као богатјој,
и ко их може обрадовати, онај се залуду
и служи приликом, да ти докажем, да
нишину зборим, тури још једном руку у
цен, и виђет ћеш да ти је на мјесту не
размјениви рубал.

Турио сам руку.... мој неразмјениви
рубал био је у цену.

— Ала, помислио сам: сад сам већ
разумно, у чему је стар, па могу храбрије
идити.

Глава пета.

Ја и баба уљегли смо у један мани-
турни дућан, и купих сам свјема нашим
двојица по једно одјело, којој ружичаст-
и којој плаво, а старицама купио сам
п једну мараму; и сваки пут кад сам
паћао, налазио мој не размјениви рубал
и мјесту. Посље сам купио, за шћер-
нише подрумарице, која се је морала еко-
р удати, два сричала пуца, и, да вам
итину кажем, преплашио сам се; али је
ббично лице остало непромјењиво и на
мју радост кад сам узео да платим пуца
ишао сам мој испотрошени рубал у цену.

— Невјесте треба да се наките,
рече баба: — свака жена с радошћу сјећа
с дана свога вјенчања, достојан је хвале,
к невјесту усрећи — радост омекшава

у воду до паса у мало се не смрзну
На све јаде прећесмо на другу обалу. Ту
промјенимо суве аљине, пак се замисмо
уз остротку страну и весели присијесмо
у Доњи манастир, ђе но је настојник,
отац П. Рајичевић, врло добра и племенита
душа, лијено дочекао и својски угостео.
Баш му од срца хвала!

Ал где, ја небих свршио никада!
срећа за Вас што ми неста папира —
иначе бих Вас с овим неспретним причањем
заглушио!

Дасте ми здраво! До виђења с Дур-
митора.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ.

Цетиње, 13 јула

(Из Двора.) Од понедељника до
четвртка боравило је Његово Височан-
ство, наш Господар и Књаз, на Његу-
шима, са њиховим Свјетлостима Кња-
жевима Данилом и Мирком.

(Одлазак.) Његово Превасходство
цареко руски министар резиденат при
Двору Његовога Височанства Књаза
и Господара нашег, г. К. М. Арпи-
ропуло, кренуо је у сриједу вече, у
8 часова преко Котора и Сењске Ри-
јеке у Русију на више недељни до-
пуст. За вријеме отсуства цар. руског
министра, заступаће га у свијем по-
сланичкијем дужностима секретар по-
сланства г. П. Д. Вурцел.

— Г. Валтер Беринг, престав-
ник Њена Величанства Краљице Вел.
Британије при Двору Његова Висо-
чанства, пошао је синоћ са својом по-
родицом пут Инглеске, па двомјесечна
допуст.

— Накнадно јављам, да је про-
шле недеље кренуо Г. пуковник Ник.
Ром. Овсјани у Русију.

(Тахир-паша) пролазећи од Цава
пут Берана, свратио је на Андријеви-
цу да одврати посјету окружном ка-
петану г. Томашу Вукотићу, који га
је са свијем кочастима примио и испра-
тио до границе. За овај усрдни дочек
Тахир-паша изјавио је преко цареко
отоманског посланства Високој Влади
Његовог Височанства своју захвалност.

(Наредба.) На основу званичног
извјештаја Ђ. к. поморске владе у Три-
јешћу, да у Египту од подужег вре-
мена владају крсте (богиње), књаж.
Министарство Унутрашњих Дјела, из-
дало је, у свијема црногорским при-
морским лукама, сходне наредбе за
очување од ове заразне болести.

Парастос. У прошлу суботу, 7 о.
м., цетињско грађанство приредило је
у манастиру свечани парастос пок.
Бошкву Н. Мартиновићу. Пара-

душу човјечију а ступајући на нову стазу
живота много значи добар почетак. Најбо-
ље си урадио што си обрадовао сиромаш-
ну невјесту.

Нијесам ни себе заборавио, купио сам
много слаткиша и ораха, а у другој дућану
купио сам велику књигу „Псалтир“,
исту онакву каква је лежала на столу
наше чобанице. Јадна старица обожава
је ту књигу, него се је иста допала и
телету који је у истој кућници с чобаницом
живио. Теле је имало много слободна вре-
мена, па не знајући како да га проведе, узео
је „Псалтир“ и изгризао му је све углове.
Све угъехе, које је старица налазила у
читању и ијевању разнијех псалама, про-
надохме са књигом.

Ја сам био увјерен, да не би било о
горега, кад би ја тој старици надокнадио
губитак: и заиста кад сам се понишао по
цену нашао се неразмјениви рубална мјесту.

Почео сам куповати све веће и веће,
— све сам куповао што сам виђао да је
од потребе, купио сам и ствари одвећ су-
мњивих — и. п. нашем младом кочијашу
Кости купио сам један лијени каиш, а ве-
селом црвљару Јергору — армонику. Ру-
бал ми се је све у цену налазио, а баба
у лице нијесам више ни гледао. Ја сам био
срећнијем, — около кога сав се је ва-
птар окретао и о коме су сви говорили:

— Гле, нашег господичића Никице!
он сам може све на ваптару покупити,
значи он има неразмјениви рубал.

Нашао сам у себи нешто нова и
непозната. Шћело ми се је, да ме сви
зе, и да сви говоре о мене како сам па-
метан богат и добар.

Овај ме проналазак узнемирио.

Глава шеста.

У исти мах, — као из јаме, — ста

Сваки може да окуша у својем садашњем стању мој покушај, и увјерен сам, да ће он у мојијем ријечима наћи праву истину.

велики напредак у пјевању. Лијепо пјева, и увијек с израом, гласове умије вјешито да снаја, а у тихом пјевању постао је заиста великим мајстором. Служи му на част што не тражи славе у дрци и вици него у лијепом пјевању. Ми честитамо г. Дескашеву на лијепом напретку у пјевању му и придружимо се одушевљеним усклицима публике, која га је бурним изазивањем одликовала.

И Госпођа Ана Ст. Шрамова показала се као вјешта пјевачица. У pjesми: „Ах, времја,“ од Варлимова пјевала је у збору сопран-соло. Глас јој није јак али је умиљат и умије с њиме лијепо владати.

Пјевачко друштво отијевало је неколико pjesама, међу којима се најбоље допала „Руске народне pjesме,“ које је за мушких збор удесио вриједни управитељ пјевачког збора г. Ст. Мокрањца. Те pjesме, које је пјевао Славјански са својом дружином, тако су лијепо отијевале, да су их пјевачи морали поновити на бурно захтјевање публике. Допала се и композиција г. Ст. Мокрањца: „Из моје домовине,“ трећа руковат за мјесовити збор и соло. Евала г. Мокрањцу, који се и овом приликом показао не само као веома вјешт управљач пјевачког збора већ као композитор од великог дара.

Хвала припада и г. Јосифу Свободи и г. Стевану Шраму, који су пратњом на гласовиру показали своје велико музичко знање, ријетку вјештину у свирци и стручно извођење.

Госпођица Адела Васиљевићева била је за пријеме свога бившеца у Биограду одликована највећом напном и пријатељском предверетљивошћу. Краљица Наталија примила је госпођицу Аделу у посебној аудијенцији и при растанку двапут је пољубила. Пјевачко друштво приредило је у почаст најбољих пјевачица послије концерта вечеру у гостионици „код цара руског,“ гдје је отијевало неколико pjesама. Други дан био је ручак у Топчидеру, приређен у почаст свима судјелачима и гостима из Новог Сада, а у вече угостио је на своме дивном летњиковцу на „Бановом брду“ врсни наш књижевник — јубилар Матија Ван сво судјелаче у концерту заједно са гостима из Новог Сада. Ту се здрављало и пјевало до неке доба ноћи.

Наша мала госпођа госпођица Адела Васиљевићева тако је очарана била лијепим дочеком, да је на молбу обећала, да ће гледати, да добије допушта, па на јесен опет да дође у Биоград и том приликом да пјева и у Новом Саду.

Желимо да ријеч одржи и да напоследом својом за часак опет пренесе у вилишко царство pjesме, „јер у pjesми,“ — као што наш Змај каже, — „нема мржње, љубави влада; у pjesми је цвијетак вјере, мелем бала!“

ПРОСВЈЕТА

ГЛАВНА СКУПШТИНА

„Друштва за српско народно позориште“
држана у Новом Саду 23. јуна о. г.

Скупштина позоришна држана је у великој дворани „Матице Српске.“ Пошто се око 1/10 сати скупило толико чланова, колико је нужно, да скупштина по уставу друштвеном може радити, предједник друштвени др. Лаза Станојевић позива дра Стевана Мишесенића, Андрију Манојловића, да оверове присутне чланове.

Посље неколико тренутака др. Малешеввић јавља скупштини, да сви присутни чланови имају права гласања, а предједник на основу тога отвара скупштину, поздравља чланове добродошлицом и приказује у лицу варошког капетана дра Емилија Вазе, изасланика политичне власти.

Подпредједник друштвени А. Хаџић чита извјештај предједничков о укупној радњи и стању друштвеном. (Тај извјештај ће мо доијети у броју што иде. Ур.)

При спомену упокојених чланова друштвених скупштина им је устајали и у еквиком „слава им!“ одала заслужену пошту.

У извјештају предједничковом било је уједино и два предмета, који је управни одбор подио на ријешење скупштини и то: питање о зидању позоришне зграде и предлог управног одбора, да се потражи помоћ за позориште од сабора и да сабори одбор преко надлежних автономних органа позове црквене општине на прилагење позоришту.

Пошто је оовар, представништво, као што је већ познато, уступило земљиште „Хаџ“ за зидање позоришта под условом да позориште носи назив „српско новосадако позориште“ и пошто као што је и др. Малешеввић у овом приликом рекао, скупштина нити има права да напушта назив „српско народно позориште,“ то је скупштина остала при свом већ промисли допешеном закључку: да неможе под горњим условом представништва задати позориште.

Приликом решавања о предлогу управног одбора у погледу припомоћи позоришту од стране сабора и општина црквених др. Малешеввић је мредложио, да скупштина објеручке прими предлог управног одбора, јер то је једини пут, којим би се ово друштво из финансијске невоље, у коју из године све нише унада, могао извући. До сада се друштво ово много обраћало на појединце по у томе се често преварило, а то није ни чудо, јер код нас се само један мали дио народа брине за јавне ствари и прилаже на народне и просвјетне цијељ, а онај већи дио народа је посве индиферентан према свему. Да бисмо да је у оваквим приликама тешко оном мањем дијелу сматрати све потребе, а није ни право све њему патоварити на плећа. Приједлог управног одбора је сасвим умјестан. Српско народно позориште је културни завод, и сабор је највиши орган просвјетног живота нашег те према томе може и овом као и осталим просвјетним заводима без зазора помоћи пружити. Шта се пак црквених општина тиче, добро је што приједлог управног одбора иде на то, да се преко саборског одбора општине могу без зазора позоришту притећи у помоћ, и тада се не би могло замјерити томе прилагењу, као што је то већ бивало када се подметала томе прилагењу друга а не посветна цијељ. Он се потпуно слаже са предлогом управног одбора те да би се што сигурнији успјех постигао он предлаже још, да скупштина из своје ејединице изаише депутацију, која ће молбу у смислу приједлога управног одбора састављену, Његовој Светости патријарху српском подијети, и том приликом Његовој Светости замолити, да не само код саборског одбора, сабора и црквених општина поради у корнот народном позоришту, него да и код виших власти по потреби разгори оне предрасуде, које су негда сметале прилагењу на позориште. Истина ако је вјеровати данашњим приликама сва је нада, да су те предрасуде откоњене не ако нијесу за цијељ ће их моћи отклонити садашњи патријарх, који ужива и народно и владино повјерење. Препоручује приједлог са допунном својом о изасланству.

Андрија М. Матић противан је томе, да се сабору за помоћ обраћа друштво, јер вели сабор нема фонда за то, па ће одбити друштво, по слаже са другим дјелом приједлога управног одбора, да се друштво за помоћ обрати преко саборског одбора на црквене општине, јер црквене општине имају важниог разлога да прилажу на позориште, пошто дружина позоришна, гдје год је поје и у цркви и тиме уздиже и православље.

Прима се приједлог управног одбора са допунном др. Малешеввића и управном одбору се оставља, да у своје вријеме склопи изасланство, које ће ићи Њег. Светости, и у коме ће осим предједничка подпредједничка и вишекала друштвеног, бити још седам чланова и то четворица из Н. Сада а тројица са стране.

На дневном реду је трогодишња обнова часника друштвених.

Др. Лаза Станојевић, предједник друштвени, захваљује се на досадашњем повјерењу у име свију часника те вели за се, да је он већ девет година на овој часној позицији и ако је части доста је а ако је и до усудга овом друштву и народу, он мисли, да је и с те стране доста учинио, те би добро било, да дође нов човјек на ову позицију, који би знао унијети у друштво нове идеје са више полета, те да друштво поведе еретичкиј будућности.

Др. Малешеввић увиђа, да је др. Станојевић своју родољубиву дужност испунио и лијепе усудге тиме народу учинио, али кад се помисли, да је он постао неопходан друштву својом са својом енергијом, предлаже, да се замоли г. др. Станојевић да се још овом приликом прими на челоништва овога друштва.

Скупштина једногласно пристаје уз овај приједлог и кличе „живио др. Станојевић!“

Др. Станојевић се прима и захваљује на исказаном му повјерењу.

За тим су једногласно изабрани: А. Хаџић за подиасеника, Сава Петровић за секретара и Данило Манојловић за благајника друштвеног.

За тим су узети на знање извјештаји управног одбора о стању фонда позоришног, о рачуну позоришне дружине: скупштинских прегледача о еуперревизији рачуна позоришних и изабрани су за репизоре рачуна: др. Јован Велимировић, Марко Н. Шалић и Ваца Јовановић.

За тим је прочитано подиасеник А. Хаџић извјештај управитеља Д. Ружића о стању и радњи позоришне дружине.

Промјена у дружини по извјештају ова је: А. Милојевић са женом му иступили су из дружине; а тако исто и Ј. Кеетерчанек. — Као почетници примљени су: М. Ивковић, С. Стефановић и Н. Пастасић. — К. Делић примљен је као божи члан из путничког друштва. — Ј. Стојчевић примљен је привремено на заузимање г. др. Ј. Вујића предједничка мјесног од-

бора у Сомбору и на препоруку ел. управног одбора. — При поласку из Новог Сада примљени су привремено г. Ј. Марковић са женом му; а при поласку из Карловца примљен је на писмену доставку г. предједничка и ел. управног одбора: г. А. Спасић и ел. управног одбора: г. А. Спасић. — М. Ивковић и Пастасић отишлени су; Ј. Стојчевић и С. Стефановић задржани су по нужди још до данас.

Приповак репертоара овај је: „Понорски улак“, „Курјак и јагње“, „Свијени рубан“, „Сељак као милионар“, „Риђокоса“, „Краљ Лир“, „Наш пријатељ Некљужев“, „Протекција“, „Краљ Вуканин“, „Кобан спомен“, „Таволове стијене“, овај се послиједи још није представљао, сад се учи.

Из овог извјештаја види се још: да је друштво било од 20. апр. 1889. до 8. маја 1890. г. у овим мјестима: Митровици, Земуну, Ст. Павови, Руми, Пригу, Сомбору, Сентоману, Новом Саду и Карловцима.

За управитеља позоришне дружине изабран је једногласно још на годину дана Д. Ружић.

Затим је утаначен прорачун за годину 1891. и то: приход позоришне дружине на 21.790; централна управа на 3247 ф. 58; даље расход позор. дружине на 21.720 ф. и расход централне управе на 3253 ф. 25 и. Према томе остало би сувишка 44 ф. 33 и. — Ријешено је по приједлогу управног одбора да се у име откуна уоптријебе свију композиција покојног позоришног капелника Асентија Максимовића даде 100 ф. његовој ћерци Милки Марковићевој рођ. Максимовић, која хоће да подигне оцу своје споменик из тога новца.

Пошто нијесу поднесени у смислу пословног реда никакви предлози, изабран је још одбор за објеровљење записника и то: др. Ј. Велимировић, Љуба Стефановић, Ваца Јовановић, Јован Грчић, Милан А. Јовановић, Стефан Милованов, Арса Пајевић, др. Александар Кода, Данило Манојловић и Ђура Стојковић, и за тим је предједник закључио скупштину захваљујући се члановима на доброј вољи са којом су пострадали у ејединици и скупштини се разишли уз усклик: „живио предједник!“

Од чланова са стране били су г. др. Стеван Малешеввић из Сенте, Топаловић и Паја Николић из Панчева.

(По „Бранику.“)

Разне биљешке.

(Степили се вјенчао) 1 (13) јула, у Лондону, са Мисом Луцијом Тенант, као најљепшиом најбогатијом удавачом у Инглеској. Да је и као најдуховитија, види се већ по томе, што је, између толико омладине и госпоштина која је просаине, изабрала већ осеједјелог, али славног Стенија, који је о вјенчању био тако слаб, да се морао поштанат. То бјеше сјајна свадба. Да се вјенчао краљевић инглески, не би било више налоге свијета, ни вишег писанца по новинама. Да нам је само, по инглеским новинама, избројити све дарове том приликом, не би био довољан један број „Гласа Црногорца.“ Само ћемо два споменути. Краљица Викторија послала је нејестеи своју слику у алемима, са једним прамом своје косе. Позната богаташица, и ако много сиромашнија од краљице, леди Бердет-Кауте, послала је Стенијевој љуби један чек од 10.000 либара стерлинга (120.000 флорина).

(Побуна женова.) У Пешти је ових дана била изложена на јавно гледање прђија падаовоткиње Марије Валерије. Том приликом дошло је, као што јављају мадарски листови, у женском свијету до правог боја. Пештанске љепотице навалише умрелам и ноктима на три полицијота, који бјеху на вратима да чувају ред. А кад су избациле чуваре реда, тада навала једна на другу, јер свака хтјела прва да види оне дивоте. Стадоше дерати котуле једна другој, поскубу се за косе, удри по глави, изгреби се ноктима етаде их вика, пнека и врпека, као на бојноме пољу, многе попадају у несвијест, и Бог зна колико би остало читавих, да није, у зло доба, дојахало пет-шест оружника, те ови се тешком муком утишале и рашћераше љуте убојнице. „Краљев двор у Вудину“, додају ти листови сасвим безазлено, и још није видно тако саблажљивих појава. Како је гледање прђије парекс шћери било допштено само с улазницом, прилика је да су те „госпоње“, које су се тако лијепе понојеле, од првијех кућа пештанских.

(Одбијање награде) Слика г. Сјемегредеки добио је недавно одумјетничке академије за своју слику „Фрице“ такозвану Барчевекову награду. Али као што сада руски листови јављају, умјетник је ту награду одбио. У писму једном, што га је упутио на академију вели он, да ту почасну награду и то одликовање с тога одбија, што је он мисљења, да награде ваља давати само младим умејтницима ради подстицања, а не старим познатим вјештац ма, којима није нужно такво подстицање.

Број 680.

ОБЈАВА

Министарство Финанције даваће: 23 бер Јулија 1890 на лиценцију препродавање соли новог контрата.

Контрат ће се дати ономе који се на најнижу цијену обвезе искрпавати со из лађах у државне магацине: на Цлавницу, Ријеку и Вир, и продавати исту.

Тражиће се од подузимача, кауција од 200 наполеона у готовом новцу.

Они који би жељели лиценцирати, морају се са готовим новцима, на горе означени дан пријавити у Канцеларију Министарства Финанције гдје ће се држати лиценција — (послије подна од три до пет ура).

Цетиње, 5 Јулија 1890.

МИНИСТАРСТВО ФИНАНЦИЈЕ.

Број 256.

ОБЈАВА

Геоф. Васија Скадрапин овдје је презадужио свој трговачки посао: за то, сваки који има што од њега тражити, нека се пријави овоме Суду најдаље до првог августа ов. год, јер по тада свачија тражбина биће одбијена; а тај дан новци од његовог имања — међу његовим повјеритељима — биће раздијељени. —

Бар, 28 јуна 1890.

Окружни суд.

ОГЛАС

Руж Црногорски прве врсте од Ријечке и Црмичке нахије од браћа ове 1890 године закупилимо доље подписати у народа. Купци који би жељели купити га нека се пријаве доље подписатим.

Цетиње, 10 јула 1890.

Андрија Дреџун, Томо Греговић,
(1—3) Браћа Замбелићи.

На знање.

Моју трокатну кућу у Трешњево продајем из слободне руке. Кућа је 12 лаката дуга, а 8 1/2 широка, има бутигу с два магацина и двије камаре на првом боју. Ширина куће је пола на под, пола на волат, двокатна кухиња. Пред кухињом наврх скала притремак с малом камаром. Ко би желео купит све или поједино, нека ми се усмено или писмено пријави у Трешњево до 8 септембра ове године.

Цуце, 20 јуна 1890.

Новица А. Перовић.

ОБЈАВА

Констатовало се, да је имање овдашњег трговца Вука Јокићина Мартиновића презадужено.

Због тога је ријешено да се на јавном икранту прода његово имање, које се састоји из разне робе трговачке и двије куће које се налазе у овој вароши.

Конкурс ће почети од 15. текућег мјесеца и продужиће се до 1 августа тек. г. Сви они, који имају да траже што од Вука Мартиновића позивају се да се пријаве овој Управи, било лично или преко својих опуномоћника, најдаље до 1 августа ов. г. Свако даје потраживање, које се неби до означеног рока Управи подијело, биће одбијено, јер у означени дан Суд ће на основу поднесених му рачуна и рекламација коначно рјешење издати о наплати дугова Вука Мартиновића. —

Висна кућа Вука Јокићина Мартиновића која је на главној улици, на доњи бој има велики и пространи дућан са магацином и складан ходник на горњи бој, има четири камаре т. ј. с лица двије а озада двије, а на најгорњи бој т. ј. под кров двије камарине, доста простране и зидом огрђене, башчу а у њој бунар, кухињу тичући се куће и питалу за два коња, изашла је до данас на лијену од ф. 7.900.

Мала кућа исто у главној улици такођер је на икранту . . .

Број 307.

Цетиње, 25 маја 1890,

УПРАВА ВАРОШИ ЦЕТИЊА.